UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXIV. De sanctis Monachis in exillium pulsis, & quomodo Deus miraculis per illos editis cunctos ad se attraxerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Visual Library

Monachos vir mirabilis, nomine Am- A monius. Qui quidem adeo parum curioſus exſtitit, ut cum Romam veniſſet unà cum Athanaſio, ex magnificis urbis operibus nullum videre deſideraverit, ſed ſolas Petri & Pauli Baſilicas viderit. Idem Ammonius cum ad Epiſcopatum traheretur, fugâ dilapſus, dextram ſibi aurem amputavit, ut corporis mutilatione ordinationis honorem effugeret. Poſtea vero Evagrius, cum & ipſe ad Epiſcopatum raptus à Theophilo Alexandrinæ urbis Epiſcopo, aufugiſſet nullâ corporis ſui parte mutilatâ, Ammonio occurrenti feſtive dixit: B male illum feciſſe qui aurem ſibi præcidiſſet, atq; ob id factum in culpa eſſe coram Deo: Ammonius contrà ei reſpondit: Tu vero, Evagri, annon putas te pœnas daturum, qui linguam tibi abſcindens, conceſſâ tibi gratiâ præ nimio tui ipſius amore uti nolueris. Per idem tempus plures quoque alii in monaſteris fuere viri admirabiles & Deo chari, quos quidem in hoc opere commemorare, nimis longum eſſet. Adde quod à propoſito nobis ſcopo digredi omnino neceſſe foret, ſi vitam ſingulorum & miracula quæ ob eximiam, quâ præditi erant, ſanctitatem C geſſerunt, perſequi vellemus. Quod ſi quis accurate velit cognoſcere ea quæ ab illis facta & ad audientium utilitatem dicta ſunt, & quomodo feræ illis obtemperaverint: exſtat liber ſingularis à Palladio monacho Evagrii diſcipulo elucubratus, in quo cuncta quæ ad illos pertinent, accuratiſſime exponuntur. In eodem libro mentionem etiam facit mulierum, quæ parem cum viris illis vivendi rationem ac diſciplinam conſectatæ ſunt. Porro Evagrius & Palladius paulo poſt obitum Valentis Auguſti floruerunt. Sed jam eò revertamur unde digreſſi ſumus. D

Cap. XXIV.

De ſanctis Monachis in exilium pulſis, & quomodo Deus miraculis per illos editis cunctos ad ſe attraxerit.

CUm igitur Imperator Valens lege lata præcepiſſet, ut Orthodoxi tam qui Alexandriæ, quam qui in reliqua Ægypto erant, fugarentur, vaſtata protinus ac ſubverſa ſunt omnia: dum alii quidem ad tribunalia traherentur, alii

μοναχοῖς, ᾧ ὄνομα Ἀμμώνιος, ὅστις οὕτως ἦν ἀπερίεργος, ὥστε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἅμα Ἀθανασίῳ γενόμενος, μηδὲν ἑλέσθαι ἱστορῆσαι τῶν ἔργων τῆς πόλεως· μόνον δὲ ἰδεῖν τὸ Πέτρου καὶ Παύλου μαρτύριον. Οὗτος ὁ Ἀμμώνιος εἰς ἐπισκοπὴν ἑλκόμενος καὶ διαφυγών, τὸ δεξιὸν οὖς αὐτοῦ ἐξέκοψεν, ὅπως ἂν τῷ ἀσχήμῳ τοῦ σώματος τὴν χειροτονίαν ἐκφύγῃ. ἐπειδὴ δὲ χρόνῳ ὕστερον καὶ Εὐάγριος ὑπὸ Θεοφίλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς ἐπισκοπὴν συλληφθεὶς ἀπέφυγεν, οὐδὲν ἀκρωτηριάσας τοῦ σώματος, περιτυχὼν τῷ Ἀμμωνίῳ χαριεντιζόμενος ἔλεγεν, ὡς κακῶς ἔπραξας, ἐκκόψας τὴν ἀκοήν, καὶ ἔνοχος εἶναι Θεοῦ τοῦτο ποιήσας· ὁ δὲ Ἀμμώνιος πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ σύ, ἔφη, Εὐάγριε, οὐκ οἴει δώσειν δίκην, τὴν γλῶσσαν ἀποτεμών, διὰ φιλαυτίαν τῇ δοθείσῃ χάριτι μὴ χρησάμενος. ἐγένοντο μὲν οὖν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἄνδρες θαυμασιοὶ καὶ θεοφιλεῖς, ὧν ἐν τῇ προκειμένῃ συγγραφῇ μνημονεύειν μακρὸν ἂν εἴη· ἄλλως τε καὶ ἐκβαίνειν τοῦ προκειμένου ἀνάγκη, εἰ βουλοίμεθα καθέκαστον τῶν ἀνδρῶν τοὺς βίους, ὅσα ἐποίησαν θαύματα διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς ἁγιότητα· εἰ δέ τις βούλοιτο τὰ περὶ αὐτῶν μανθάνειν, ὧν τε ἐποίησαν, ὧν τε ἔπραξαν, καὶ ὧν πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀκουσάντων ἐφθέγξαντο, ὅπως τε αὐτοῖς τὰ θηρία ὑπήκουε, πεπόνηται Παλλαδίῳ τῷ μοναχῷ ἴδιον μονόβιβλον, ὃς Εὐαγρίου μὲν ἦν μαθητής· πάντα ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν διεξῆλθεν· ἐν ᾧ καὶ γυναικῶν ἐφάμιλλον τοῖς προειρημένοις ἀνδράσιν ἐπανελομένων βίον μνήμην πεποίηται. Εὐάγριος μὲν οὖν καὶ Παλλάδιος, μικρὸν ὕστερον μετὰ τὴν Οὐάλεντος τελευτὴν ἤνθησαν· ἐπανέλθωμεν δὲ ὅθεν ἐξέβημεν.

Κεφ. κδʹ.

Περὶ τῶν ἐξορισθέντων ἁγίων μοναχῶν, ὅπως ὁ Θεὸς τοῖς αὐτῶν μαρτυρίαις πάντας πρὸς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο.

ΤΟῦ τοίνυν βασιλέως Οὐάλεντος νόμον κελεύσαντος διώκεσθαι τούς τε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τοὺς κατ' Αἴγυπτον, πάντα ἐπορθεῖτο καὶ ἀνετρέπετο· τῶν μὲν ἑλκομένων εἰς δικαστήρια

δὲ βαλλομένων εἰς δεσμωτήρια, ἄλλων τε ἄλλως στρεβλουμένων· διάφοροι γὰρ τιμωρίαι κατὰ τῶν ἡσυχάζειν φιλούντων ἐγίνοντο. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ ᾗ ἐδόκει λουκίῳ ἐπέπρακτο, εὐζώϊος δὲ ἐπὶ τὴν ἀντιόχειαν αὖθις ὑπέστρεψεν· οἱ δὲ εὐθὺς ἐπὶ τὰ τῆς αἰγύπτου μοναστήρια ἐχώρουν· ὁ δὲ στρατηγὸς σὺν πλήθει πολλῶν στρατιωτῶν, καὶ ὁ ἀρειανὸς λούκιος· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀπελείπετο, ἀλλὰ στῖφος ἁγίων ἀνδρῶν οὐδαμῶς οἰκτιζομένων, χείρονα στρατιωτῶν διεπράττετο. ὡς δὲ ἐπὶ τὸν τόπον ἐγίνοντο, κατελάμβανον τοὺς ἄνδρας τὰ συνήθη πράττοντας· εὐχομένους, πάθη θεραπεύοντας, δαίμονας ἐξελαύνοντας· οἱ δὲ, μικρὰ τῶν τοῦ Θεοῦ θαυμάτων φροντίσαντες, οὐδὲ τὰς συνήθεις εὐχὰς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τόποις συνεχώρουν ἐπιτελεῖσθαι· ἀλλὰ αὐτοὺς καὶ τούτων ἐξέβαλλον· καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον ἔστησαν, ἀλλὰ προϊόντες, τοῖς ὅπλοις ἐκέχρηντο κατ' αὐτῶν· ταῦτα καὶ ὁ ῥουφῖνος ἑωρακέναι παρ' ὧν καὶ πεπονθέναι φησίν· ἀνενεοῦντό τε καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λελεγμένα· ἐνεπαίζοντο γὰρ, καὶ μαστίγων πεῖραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἐδεσμοῦντο, ἐλιθάζοντο, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθνησκον, ἄνδρες περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπ' ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς· καὶ ταῦτα μαρτυρηθέντες ὑπό τε τῆς πίστεως καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰαμάτων, ὅσα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις εἰργάζετο· ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια ταῦτα παθεῖν τοὺς ἄνδρας συνεχώρησεν, κρεῖττόν τι προβλεψαμένη, ἵνα δι' ὧν αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον, ἕτεροι τὴν ἐν Θεῷ σωτηρίαν εὕρωσιν· καὶ τοῦτο ἡ ἀπόβασις ἔδειξεν. ὡς οὖν οἱ θαυμάσιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, κρείττονες τῆς ἐπιφερομένης ἀνάγκης ἐγίνοντο, ἀποκνήσας ὁ λούκιος γνώμην δίδωσι τῷ ἡγουμένῳ τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος, ὑποβάλλειν ἐξορίᾳ τοὺς πατέρας τῶν μοναχῶν· αὐτοὶ δὲ ἦσαν, ὁ αἰγύπτιος μακάριος, καὶ ὁ ἀλεξανδρεὺς, ὁ τούτου ἐπώνυμος· ἐξωρίζοντο οὖν οἱ ἄνδρες εἰς νῆσόν τινα, ἥτις οὐδένα τῶν χριστιανῶν εἶχεν οἰκήτορα· κατ' αὐτήν τε τὴν νῆσον ἐτύγχανεν ὂν ἱερὸν, καὶ ἱερεὺς ἐν αὐτῷ, ὃν πάντες οἱ ἐκεῖ ἴσα Θεῷ ἔσεβον· γενομένων δὲ τῶν θεοφιλῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ νήσῳ,

A conjicerentur in vincula, alii aliis modis torquerentur. Varia enim ſuppliciorum genera pacatis hominibus & quietem optantibus inferebantur. Poſtquam hæc Alexandriæ pro arbitrio Lucii geſta, & Euzoius Antiochiam reverſus eſſet, ſtatim iſti ad Ægypti monaſteria contendunt, Dux videlicet cum ingenti militum multitudine, & Lucius Arianus. Nam & iſte tunc adfuit, & ſanctorum hominum cætum nullâ miſeratione proſecutus, gravius quam ipſi milites, afflixit. Cumque ad locum ipſum perveniſſent, viros ſolitis ſtudiis & exercitationibus occupatos deprehenderunt: orantes B ſcilicet, morbis medentes, dæmonia ejicientes. Verum iſti qui divinæ potentiæ miracula parvi æſtimabant, ne ſolennes quidem preces in oratoriis fieri permiſerunt: ſed ex iis etiam locis ſanctos viros expulerunt. Nec his contenti, ulterius etiam progredientes, armis adverſus illos ſunt uſi. Hæc Rufinus & vidiſſe ſe coram, ut cum illis perpeſſum eſſe dicit. Proinde renovabantur in illis ea quæ ab Apoſtolo ſunt dicta. Illudebantur enim & cædebantur flagris: nudabantur, vinciebantur, lapidabantur, gladio interficiebantur viri oberrantes in ſolitudine, ovillis & caprinis pellibus tecti, deſtitu- C ti, preſſi, afflicti, quibus dignus non erat mundus: in deſertis locis errantes, in montibus, in ſpeluncis & cavernis terræ: tametſi teſtimonium haberent tum à fide, tum ab operibus & curationibus, quas per ipſorum manus divina gratia perficiebat. Verum Dei providentia, ut veriſimile eſt, hæc illos pati ideo permiſit, ut per mala quæ iſti tolerabant, alii ſalutem in Domino conſequerentur. Idque ita eſſe, exitus rei poſtea comprobavit. Cum igitur admirabiles illi viri, omni violentia quæ ipſis inferebatur, ſuperiores exiſterent, D animum tandem deſpondens Lucius conſilium dat Duci, ut Patres monachorum in exilium mittat. Erant autem tunc Patres Macarii duo, Ægyptius & Alexandrinus. Iſti ergo deportati ſunt in Inſulam, in qua nullus erat Chriſtianus. In eadem inſula templum erat, & ſacerdos quidam quem incolæ inſtar Dei cujuſdam venerabantur. Verum ubi viri ſancti ac Deo chari ad eam inſulam appu-

lerunt, metus illico ac trepidatio ejus loci dæmones invaſit. Eodem tempore aliud quidpiam contigit. Sacerdotis filia ſubitò à dæmone correpta, furere cœpit & cuncta ſubvertere. Nec ulla vi compeſci poterat ac ſedari, ſed ingenti voce clamabat, & ſanctos iſtos alloquens viros: cur, ajebat, veniſtis ut nos hinc etiam ejiceretis. Tum vero ſancti viri poteſtatem quam à Deo acceperant, iterum illic oſtenderunt. Fugato enim dæmone, cum virginem patri incolumem reſtituiſſent, tum ſacerdotem ipſum, tum reliquos qui in inſula degebant, ad Chriſtianæ religionis fidem adduxerunt. Statim itaque ſimulacra projicientes, fabricam templi in Eccleſiæ ſpeciem commutarunt: ſuſceptoque baptiſmo, Chriſtianæ fidei doctrinam alacri animo didicerunt. Ad hunc modum admirabiles illi viri ob conſubſtantialis fidem perſecutionem paſſi, tum ipſi probatiores evaſerunt, tum aliis ſalutem attulerunt, tum fidem illam multo magis confirmarunt.

Cap. XXV.

De Didymo cæco.

SUb idem tempus alium quoque fidelem virum Deus in medium produxit, eo conſilio ut fides teſtimonio & aſſertione ejus roboraretur. Didymus enim, vir plane admirabilis ac diſertiſſimus per id temporis in omni genere doctrinæ florebat. Hic admodum adoleſcens, cum jam prima literarum elementa didiciſſet, in morbum oculorum incidit: quo quidem graviter vexatus, videndi facultatem penitus amiſit. Verum Deus pro corporalibus oculis ſpiritales ei largitus eſt. Nam ea quæ oculorum viſu percipere non poterat, didicit audiendo. Cum enim à puero egregia eſſet indole & excellenti ingenio præditus, æquales ſuos qui oculorum acie pollebant, longe ſuperavit. Quippe & Grammaticæ præcepta facile addidicit, & Rhetoricæ multo adhuc celerius. Inde ad Philoſophiam transgreſſus, admirabili facilitate Dialecticam, Arithmeticam & Muſicam perdidicit, & reliquas Philoſophorum diſciplinas adeo penitus in animo ſuo recondidit, ut adverſus illos qui eas artes oculorum beneficio perceperant, prompte atque

A πάντα μὲν τὰ ἐκεῖ δαιμόνια ἐν θορύβῳ καὶ φόβῳ ἐγίνοντο· συνέβαινε δὲ καὶ αὐτὸ, καὶ τοιοῦτόν τι πρᾶγμα γενέσθαι· ἡ τοῦ ἱερέως θυγάτηρ ἄφνω ὑπὸ δαίμονος κάτοχος γενομένη ἐξεμάνη, καὶ πάντα ἀνέτρεπεν ἀκατάσχετός τε ἦν, καὶ οὐδενὶ τρόπῳ ἡσυχάσαι ἠδύνατο· ἀλλ' ἐβόα μεγάλα, καὶ πρὸς θεοφιλεῖς ἐκείνους ἄνδρας, τί, φησιν, ἤλθετε καὶ ἐνταῦθα ἐξελάσαι ἡμᾶς· πάλιν οὖν οἱ ἄνδρες ἐκεῖ τὸ ἴδιον ἔργον ὃ ἐκ Θεοῦ χάριτος εἰλήφασιν, ἐπεδείκνυντο· ἐξελάσαντες γὰρ τὸν δαίμονα τῆς παρθένου, καὶ ὑγιῆ αὐτὴν τῷ πατρὶ παραδόντες,
B εἰς πίστιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἤγαγον τόν τε ἱερέα καὶ πάντας τοὺς ἐκεῖ ἐνοικοῦντας ἐν τῇ νήσῳ· εὐθὺς οὖν τὰ μὲν ἀγάλματα ἐξέβαλον· τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ναοῦ εἰς ἐκκλησίας τύπον μεταποιήσαντες, ἐβαπτίζοντό τε, καὶ πάντα τὰ τοῦ χριστιανισμοῦ χαίροντες ἐδιδάσκοντο· οὕτω μὲν δὴ ἐλαυνόμενοι διὰ τὴν τοῦ ὁμοουσίου πίστιν θαυμάσιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες αὐτοί τε δοκιμώτεροι ἐγίνοντο, καὶ ἄλλους ἔσωζον, καὶ τὴν πίστιν βεβαιοτέραν εἰργάζοντο.

C

Κεφ. κέ.

Περὶ Διδύμου τοῦ τυφλοῦ.

ΥΠὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ ἕτερον ἄνδρα πιστὸν ἔδειξεν ὁ Θεὸς, δι' αὐτοῦ μαρτυρηθῆναι δικαιώσας τὴν πίστιν· Δίδυμος γὰρ ἀνὴρ θαυμαστὸς καὶ ἐλλόγιμος, κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, πάσῃ διαπρέψας παιδεύσει ἐκ κομιδῇ νέος ὢν, καὶ τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων στοιχεῖα μαθὼν, τῷ τῆς ὀφθαλμίας περιπεσὼν πάθει καὶ κακῶς διατεθεὶς, τὸ ὁρᾶν ἀπέβαλεν· ὁ Θεὸς δὲ αὐτῷ ἀντὶ τῶν αἰσθητῶν
D ὀφθαλμῶν παρέσχε τοὺς νοητούς· ἃ γὰρ δι' ὀφθαλμῶν παιδευθῆναι οὐκ ἴσχυσε, ταῦτα δι' ἀκοῆς ἐξεμάνθανεν· ἐκ παιδὸς γὰρ ὢν εὐφυοῦς ψυχῆς λαχὼν ἀγαθῆς, ἐνίκα τοὺς εὐφυῶς ὀξύτατα βλέποντας· γραμματικῆς τε γὰρ κανόνας ῥαδίως κατώρθου, καὶ ῥητορικῆς πολὺ θᾶττον ἐλάμβανεν· ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰ φιλόσοφα, θαυμαστῶς πως καὶ τὴν διαλεκτικὴν ἐξέμαθε, καὶ ἀριθμητικήν τε καὶ μουσικὴν, καὶ τὰ ἄλλα τῶν φιλοσόφων μαθήματα οὕτω τῇ ψυχῇ κατέθετο, ὡς προθύμως αὐτὸν ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς ταῦτα δι' ὀφθαλμῶν